

4. DJURFÖRSÖRJNING

I samband med att nötköttsföretaget växer, ökar naturligtvis också behovet av antalet djur. Innan utökning är det därför ett måste att tänka igenom sin produktion. Vilken produktion vill du ha? Extra viktigt för dikalvsbesättningar med slutgödning är att tänka igenom vad som ska göras med kvigor. Vid funderingar över uppfödningstrategi och djurkategorier i detta arbete är det också viktigt att komma ihåg att kvigor ska ut på bete, även konventionella!

Uppfödning av köttrasdjur

Dikalvsproduktion

Vid utökning av antalet dikor är det möjligt att utöka dels genom egen rekrytering, men också genom att köpa in djur. Om en stor del egen rekrytering används, är det möjligt att själv påverka djurmaterialet samtidigt som risken att föra in nya smittor i besättningen minskar. Vid inköp av djur med hjälp av slakteriernas inköpare är det dock viktigt att komma ihåg att läsa vilka förpliktelser som gäller.

Vid inköp av djur är det oftast en fördel om det är möjligt att köpa exempelvis en hel besättning, då det är möjligt att få en varierad åldersgrupp bland korna. Det förekommer också inköp av enbart kvigor, dräktiga eller obetäckta, samt kor i olika åldrar från flera besättningar.

Vid inköp av betäckta djur bör du naturligtvis ha någon form av överenskommelse med säljande besättning om hur stor andel av djuren som ska vara dräktiga. Dessutom är det en fördel om tjuren som betäckt kor och kvigor har dokumenterat goda kalvningsegenskaper, så att du inte riskerar en ovanligt hög andel svåra kalvningar. Faller valet på att köpa in dräktiga kvigor är det viktigt att förbereda sig för extra uppmärksamhet och en högre tidsåtgång i samband med kalvningssäsongen, då kvigor vanligen har större andel kalvningssvårigheter än kor.

Beroende på vilken ras som efterfrågas kan det vara olika svårt att få tag på djur. Det är inte ovanligt att köpa en grupp av djur med en dominerande ras, men där det också förekommer korsningsdjur. Detta gör det möjligt att snabbt komma igång med produktionen, samtidigt som det är möjligt att rikta avelsarbetet mot det avelsmål som har satts upp i besättningen.

Vid inköp av moderdjur är det en fördel om de är så lika varandra som möjligt. En stor variation i storlek och hull kan ställa till bekymmer vid gruppering, så det är en fördel att sträva efter ett homogent djurmateriale, det kommer alltid att finnas variation inom gruppen ändå.

Slutgödning av köttrasdjur

Består utökningen av att utöka antalet dikor och slutgöda kalvarna till slakt själv blir situationen ofta ganska lik den som varit i besättningen tidigare, om än med fler djur.

Utökningen kan även bestå av att övergå från att vara en ren dikalvsuppfödare som säljer alla kalvar på hösten till att produktionen blir helintegrerad, dvs. att alla kalvar föds upp till slakt på den egna gården. Detta blir en helt ny inriktning för företaget, vilket innebär att det behövs både annorlunda byggnader och inte minst ett grovfoder med högre näringsvärde till de växande ungnöten.

För den som utökar genom att köpa in fler avvanda kötttradsdjur på hösten handlar djurförsörjningen om att hitta tillräckligt många ”bra” djur under en kort period och gärna från så få besättningar som möjligt.

Uppfödning av mjölkrasdjur

Förmedlingskalv

Inköp av förmedlingskalvar innebär att avvanda kalvar köps in vid ungefär samma vikt och ålder, från ett större antal besättningar. En utökning av verksamheten påverkar inte djurförsörjningen så mycket, förutom att det naturligtvis är viktigt att säkerställa att det går att få tag på kalvar när det behövs.

Mellangårdsavtal

För den som har mellangårdsavtal och strävar efter att köpa djur från maximalt fem besättningar, kan situationen bli annorlunda efter en utökning. I vissa fall finns det fler kalvar på de gårdar som man redan köper kalvar ifrån, men i andra situationer kan det bli aktuellt att hitta andra säljande besättningar för att kunna hålla sig inom ramen för Salmonellaprogrammet, så som det ser ut i dagsläget. I samband med starten av ett samarbete med en ny besättning är det viktigt att gå igenom vilka förväntningar och krav man har från respektive synvinkel på samarbetet. Detta kan vara lämpligt att utvärdera kontinuerligt även med de besättningar man samarbetat med innan och det kan också vara tillfälle att passa på att göra detta i samband med att en ny besättning involveras i samarbetet.

I samband med utökningen bör man också ta under övervägande om det är möjligt att ta emot mjölkdrickande kalv eller inte. I övervägandet bör faktorer som både har med kalvens behov av utrymme i en torr och dragfri miljö att göra och utrustning för mjölkutfodring tas med. Minst lika viktigt att tänka på är att mjölkdrickande kalvar är betydligt mer känsliga än avvanda kalvar och både tid och intresse krävs för att kunna sköta kalvarna väl på ett rationellt sätt. Annars kan det innebära stora problem med exempelvis sjukdomar och produktionsbortfall. Dock tycks möjligheten att ta emot mjölkdrickande kalvar vara ett sätt att kunna köpa kalvar från färre men större besättningar, vilket är en fördel inte minst ur smittskyddssynpunkt.

Generellt är det mycket bra med mellangårdsavtal. Dock är det ju en förutsättning att den som köper djuren kan betala. Det är möjligt att göra en kreditupplysning för den som man ämnar sälja djuren till för att vara säkrare i denna fråga.

Smittskydd vid inköp av djur

När det gäller inköp av djur är det viktigt att ha aktuella uppgifter om vilka smittskyddsrekommendationer som gäller samt vilka villkor som är aktuella vid olika försäkringar. Ta gärna kontakt med Gård & Djurhälsan, www.gardochdjurehalsan.se samt ditt försäkringsbolag före inköp för att säkerställa att du har korrekt och aktuell information.

Att tänka på

- Hur ser dina inköp av djur ut?
- Är det möjligt att hitta homogena djurgrupper, vad gäller storlek och typ, vid inköp av avelsdjur?
- Hur överensstämmer dina djurinköp med villkoren i Salmonellaprogrammet och Salmonellaförsäkringen?

Läs mer

- **Att föda upp mjölkraskalv.** Artikelnr. TA103. Finns att beställa på www.gardochdjurehalsan.se
- **Mottagning av mjölkraskalv.** Finns att ladda ner på www.gardochdjurehalsan.se
- **Försäkringar för nötkreatur.** Finns att ladda ner på www.gardochdjurehalsan.se